

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΛΜΥΡΩ ΦΙΛΑΡΧΑΙΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΟΘΡΥΟΣ",

Ὁ αἰδεσιμώτατος ἱερεὺς παπᾶ Γεώργιος Ἀθανασίου ἐδωρήσατο τῇ ἐν Ἀλμυρῷ Φιλαρχαίῳ Ἑταιρείᾳ «Ὁθρυς» περισπούδαστον βιβλίον χειρόγραφον ἐπὶ χάρτου, ξύλῳ καὶ δέρματι ἐσταχωμένον. Τὸ στάχωμα αὐτοῦ φέρει ἀμφοτέρωθεν ποικίλματα ἐπιμελετημένης βιβλιοδετικῆς τέχνης καὶ πορποῦται κατὰ τὸ μέσον. Ἐγράφη ὑπὸ διαφόρων ἀντιγραφέων κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα καὶ ἡ ἀρχαιοτέρα γραφὴ καὶ χρονολογία ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ 1700 καὶ φθάνει μέχρι τοῦ 1828¹.

Τὰ ὀνόματα τῶν κατὰ καιροὺς κτητόρων δὲν εἶναι ἡμῖν γνωστά· ἐπιγράφεται δέ: «Σημειωτάριον πολλῶν ἀναγκαίων καὶ ἄνθος φιλοσόφων ἐπιστολῶν». Περιέχει δὲ ποικίλας σημειώσεις ἱστορικὰς, γεωγραφικὰς, ἱατρικὰς συνταγὰς, αἰνίγματα ἑμμετρα, ποιήματα καὶ ἐπιγράμματα εἰς ἀρχιερεῖς κλπ. διαφόρων λογίων τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, ἐπιστολὰς πεμπόμενας ὑπὸ τινος Δημητρίου πρὸς τὸν ἱεροδιδάσκαλον τῶν ἐπὶ τοῦ Πηλίου κωμοπόλεων Ζαχαρίαν, ὑποδείγματα ἐπιστολῶν καὶ ἀντίγραφα τοιούτων διαφόρων διασήμεων λογίων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τοῦ ΙΗ' αἰῶνος κτλ.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν κ. Α. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς ἐν τῇ *Ἀρμονίᾳ* τοῦ 1900 (τεῦχος Ὀκτωβρίου) δημοσιεύων ἀνέκδοτόν τι σιγίλλιον εὑρεθὲν ἐν τοῖς Μηλεωτικοῖς χειρογράφοις ἀναφέρει καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Δημητρίου, διδασκάλου Τυρνάβου, πεμφθεισῶν ἐπιστολῶν πρὸς τὸν ἱερομόναχον Ζαχαρίαν διδάσκαλον τῶν ἐπὶ τοῦ Πηλίου κωμοπόλεων, πολυαριθμῶν σωζομένων ἐν Μηλείαις, ἡ δ' ἐν Ἀλμυρῷ Φιλάρχαιος Ἑταιρεία «Ὁθρυς» κεκτημένη καὶ αὕτη ὅμοιον χειρόγραφον, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος, ἐν ᾧ κατὰ σειρὰν 95 ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Ζαχαρίαν ἀντιγρά-

¹ Ἐξ αὐτοῦ ἐδημοσιεύσαμεν ποιήματά τινα τοῦ Παπαπολύζου ἐκ Μακρυνίτης καὶ Δημητράκι Τζιλάκογλου ἐκ Τυρνάβου ἐν τῷ *Προμηθεὺ Βώλου* τοῦ 1899, ὁ δὲ κ. Α. Σπυριδάκης ἐν τῇ *Ἐπειρηδί* «Πατρνασσού» Ε' 1901, σελ. 151, 176.

φονται, ἀνέθηκε τῷ κ. Ἀθ. Σπυριδάκι τὴν μελέτην καὶ δημοσίευσιν τῶν πορισμάτων αὐτοῦ, αἵφνης πρὸ μικροῦ ἐλήφθη ἡ Ἐπετηρὶς τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρισσοῦ (ἔτος Ε' 1901), ἐνθα ὁ κ. Φιλαδελφεὺς ἀφορμὴν λαβὼν ἀπὸ τοῦ κ. Κεραμέως, ἀναλύει καὶ δημοσιεύει τὰς ἐν λόγῳ ἐπιστολάς ἀναπτύσσων αὐτὰς ἱστορικῶς. Παραδόξως ὁμοῦς ὁ κ. Σπυριδάκις καὶ ὁ κ. Φιλαδελφεὺς ἐνιαχοῦ συναντῶνται εἰς τὰς αὐτὰς ιδέας, ἐνιαχοῦ δὲ δίστανται, ὡς γενήσεται δῆλον ἐκ τῆς ἐν τῷ *Δελτίῳ* τῆς Φιλαρχαίου Ἑταιρείας δημοσιεύσεως τῆς μελέτης αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ Ζαχαρίου πρῶτος ποιεῖται λόγον ὁ Νικόλαος Μάγνης ἐν τῇ περιγραφῇ αὐτοῦ τῆς Θεσσαλίας. Εἶτα ὁ κ. Ζωσιμᾶς Ἐσφιγμενίτης ἐν τῷ *Προμηθεῖ* αὐτοῦ καὶ ὁ Ρήγας Ν. Καμηλάρης ἐν τῇ *Βιογραφίᾳ τοῦ Κωνσταντῆ* (Ἀθῆν. 1897). Ἀλλ' αἱ εἰδήσεις αὗται περὶ τῶν δύο Ζαχαριῶν τῶν ἀπὸ ἄνω Γώλου καὶ Μηλεῶν τόσῳ πενιχραί εἰσιν, ὥστε ἄνευ τῶν σπουδαίων τούτων ἐπιστολῶν οὐδεμίαν θετικὴν εἰδήσιν θὰ εἶχομεν περὶ αὐτῶν.

Ἡ Φιλάρχαιος ὁμοῦς Ἑταιρεία «Ὁθρυς» ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ εἶδεν ὅτι περιέχονται καὶ ποιήματα τοῦ αὐτοῦ Ζαχαρίου ἐν δεκαπεντασυνλλάβοις ὁμοιοκαταλήκτοις στίχοις. Ὁ κ. Ρήγας Καμηλάρης ἀναφέρει ὅτι ὁ Ζαχαρίας ἐποίει εὐχερῶς στίχους, καὶ ὅτι κατέχει στίχους τοῦ Ζαχαρίου καθαπτομένους τῆς ὑπολήψεως μιᾶς τῶν τότε οἰκογενειῶν Μηλεῶν. Τὰ ποιήματα ταῦτα τοῦ Ζαχαρίου πεποιημένα ἐν γλώσσῃ ῥεούσῃ ὡς ἀνέκδοτα δημοσιευθήσονται ἐν τῷ τετάρτῳ τεύχει τοῦ *Δελτίου* τῆς Φιλαρχαίου Ἑταιρείας «Ὁθρυς».

Ὑπολείπεται ἤδη τὰ ἐξετάσωμεν τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τοῦ ἀγνώστου συλλογέως. Ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν τοῦ σταχώματος πίνακος, ἔσωθεν πρὸς τὴν κορυφὴν, φέρεται ἡ ἐξῆς σημείωσις : «Πινακάτες. Ἀγία »Κυριακή· χεῖμα κακὴ· θέρος ἀργαλέη· οὐποτ' ἐσθλή· ἄωθ' 1829 νέον »ἔτος ἐν τῇ ἀγίᾳ Κυριακῇ. Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν ὅπερ τυχὸν »ἔει ἔλεγε». Ἐξ ἧς σημειώσεως δηλοῦται ὅτι ὁ συλλογεὺς διέμενεν ἐν ἔτει 1829 ἄρχομένῳ ἐν Πινακάταις τῆς ἐπαρχίας Βώλου, λεγομένης τότε *Καστριάδος* (ἐκ τοῦ αὐτοῦ χειρογράφου).

Ἄλμυρός, Μαρτίῳ ἀρχομένῳ 1901.

Ν. Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ